

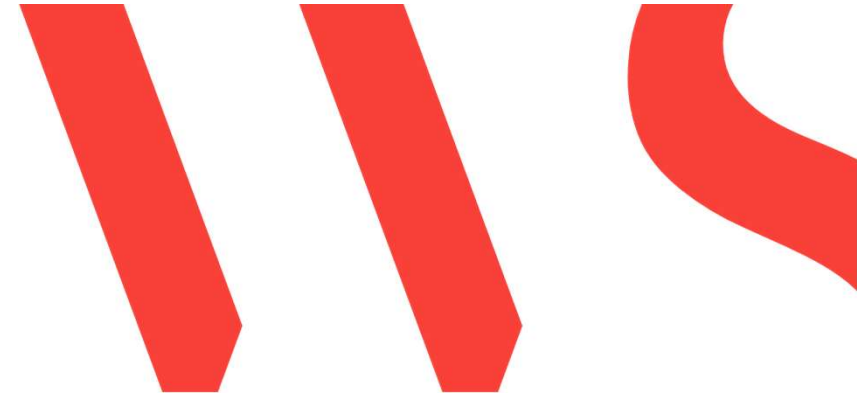

Hakametsän urheilualueen uudistaminen - Asemakaavan liikennesuunnittelu

Raporttiluonnos 3.5.2022

Sisällysluettelo

1. **Johdanto**
2. **Lähtökohdat**
 1. Työn tavoitteet ja sisältö
 2. Nykytila ja tavoitteet
 3. Konseptisuunnitelma
3. **Pyöräverkko**
 1. Pyöräverkon suunnittelun lähtökohdat
 2. Valittu vaihtoehto
4. **Asemakaavan liikennesuunnitelman vaikutukset**
 1. Autoliikenne
 2. Jalankulku ja pyöräliikenne
 3. Saavutettavuus
5. **Liitteet**
 1. Pyöräilyn pääreittien tilavaraussuunnitelma
 2. Pelikadun/Kissanmaankadun tilavaraussuunnitelma
 3. Takahuhdintien jkpp-väylien tilavaraussuunnitelma

1. Johdanto

Hakametsän jäähalli toimi Tampereen jääkiekkjoukkueiden Tapparan ja Ilveksen kotina syksyyn 2021 asti, jolloin Nokia-areena valmistui Tampereen keskustaan. Jääkiekon siirtyminen uuteen halliin mahdollistaa Hakametsän jäähallin alueen kehittämisen monipuoliseksi liikunnan ja urheilun keskuksiksi. Tampereen strategian mukaisesti alue tulee toimimaan seuraurheilun, koululiikunnan, kuntoutuksen ja huippu-urheilijoiden tukikohtana.

Tampereen kaupunki järjesti vuosina 2020-2021 konsepti- ja toteutuskilpailun Hakametsä Sport Campuksen konseptin ja toteuttajan löytämiseksi. Kilpailun voitti Peab ja YH-kodit konseptillaan, jossa liikuntakampus sulautuu valmiiseen kaupunkirakenteeseen eri liikennemuotojen ja asuinrakennusten yhteyteen. Jäähallin ja uusien harjoitushallien lisäksi alueelle sijoittuu liike- ja toimitiloja sisältävä hybridikortteli sekä asuinrakennuksia.

Konseptin valinnan jälkeen kaupunki jatkaa suunnittelua ja

kaavoitusta toteuttajakumppanien kanssa. Alueen suunnitelmia tarkennetaan mm. liikenne- ja maisemasuunnitelmilla.

Tässä työssä toteutetaan liikennesuunnittelun osuus kampuksen yleisten alueiden kokonaisuuteen ja asemakaavaan liittyen, tukien kampuksen viitesuunnitelman laatijoita.

Kuva: Sporttiaukion havainnekuva, Peab ja YH-kodit

2. Lähtökohdat

2.1 Työn tavoitteet ja sisältö

Työn tavoitteena on tuottaa liikennesuunnittelun osuus kampuksen yleisten alueiden kokonaisuuteen ja asemakaavaan liittyen.

Kävelyn- ja pyöräilyn osalta työssä tehdään päreittien yleissuunnittelu. Suunnittelun lähtökohtana on Tampereen kaupungin pyöräilyn tavoiteverkko, jota on jo tarkennettu Kaleva-Hakametsä pyöräverkkoosuunnitelmassa.

Ajoneuvoliikenteen osalta tavoitteena on laatia yleissuunnitelmatasoiset suunnitelmat viitesuunnitelma-alueita rajaavista kaduista tarvittavilta osin, ja sovittaa ratkaisut viitesuunnitelmaan, johon alueen sisäiset ajo- ja pysäköintiratkaisut kuuluvat. Suunnitelmat pitävät sisällään tyyppipoikkileikkaukset ja pituusleikkaukset, joiden perusteella myöhemmin voidaan edetä katusuunnitteluun.

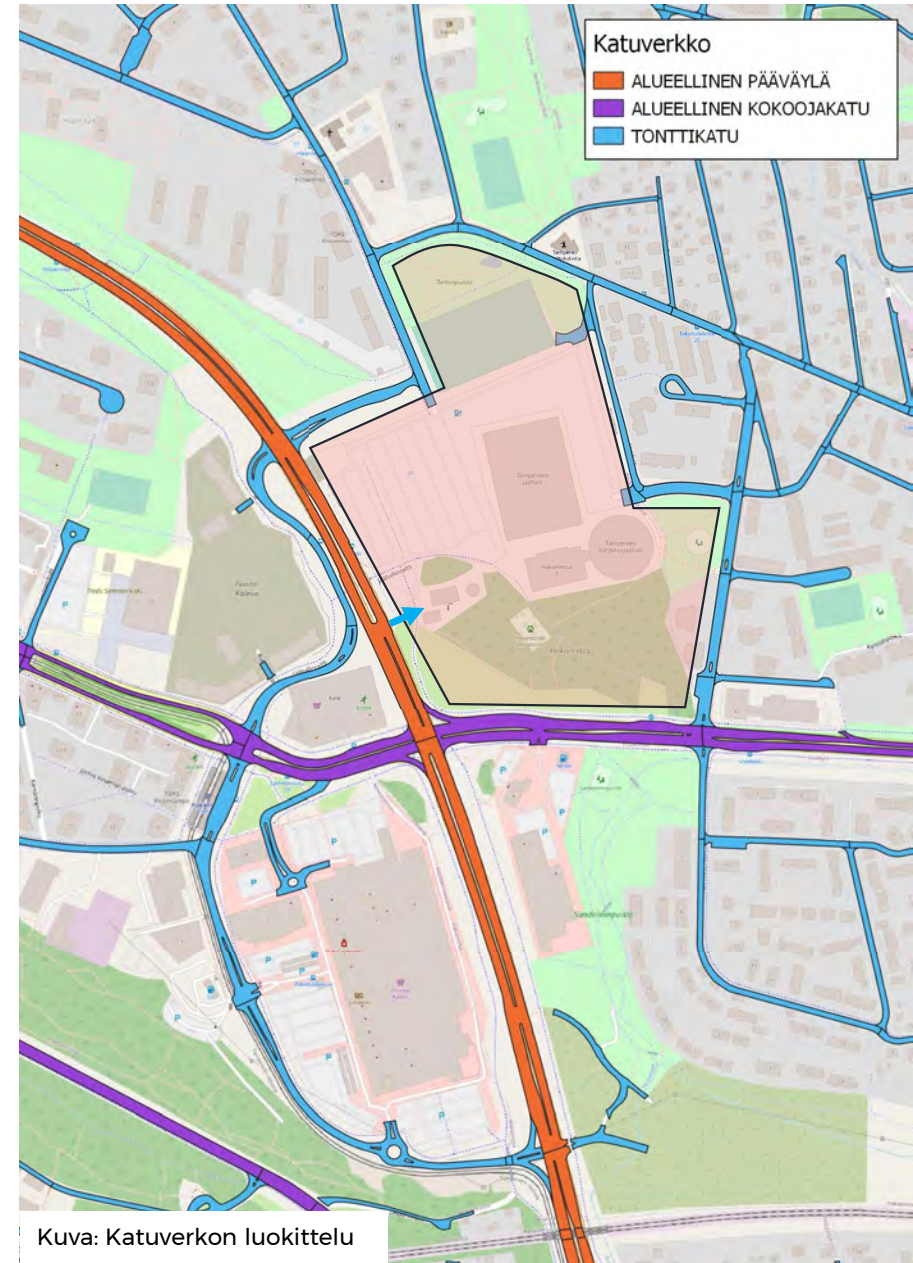

Kuva: Viitesuunnitelma,
Peab ja YH-kodit

2.2 Nykytila ja tavoitteet - Autoliikenne

Suunnittelualue sijoittuu alueellisen pääväylän Hervannan valtaväylän sekä alueellisen kokoojakadun Sammon valtatie kulmaan. Uusi Pelikatu on korvannut aiemman yhteyden suoraan Hervannan valtaväylältä jäähallin pysäköintialueelle. Jäähallin lisäksi liikennettä synnyttää talvikaudella pysäköintialueen eteläpuolelle sijoittuva lämpölaite, jonne on ajo suoraan Hervannan valtaväylältä.

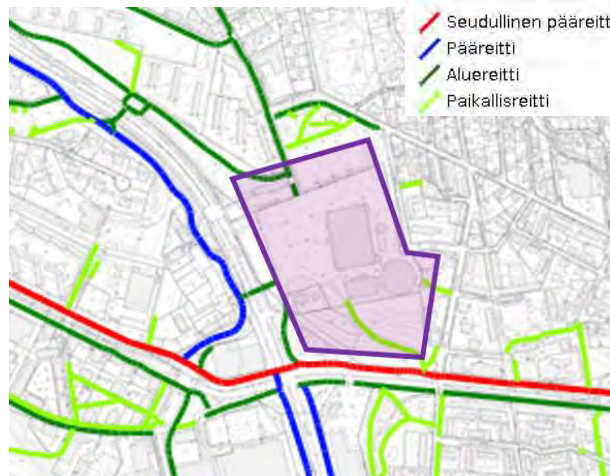
Hervannan valtaväylän ja Sammon valtatie liittymän ympäristö on kehittymässä voimakkaasti Kalevan ja Hakametsän aluekeskuksena. Alueen asemakaavoissa on määritelty, että liittymästä tullaan poistamaan jalankulun ja pyöräilyn tasoyliykset liikenneverkon toimivuuden ja turvallisuuden takia.

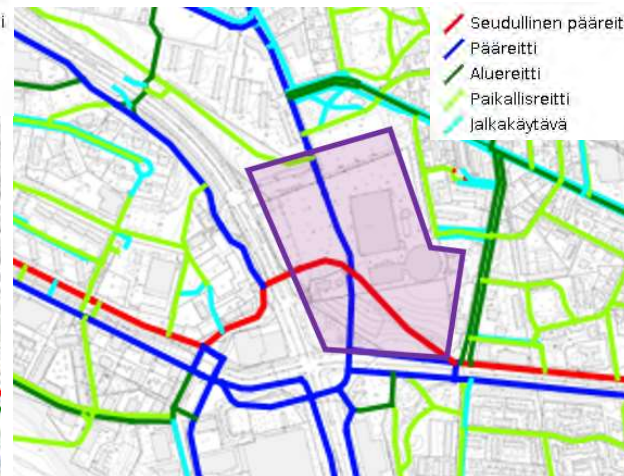
2.2 Nykytila ja tavoitteet - Pyöräliikenne

Nykytilassa alueen läpi ei mene pyöräilyn reittejä. Alueen eteläpuolelta Sammon valtatieä pitkin kulkee pyöräilyn seudullinen pääreitti. Pyöräilyn tavoiteverkossa seudullinen pääreitti tulee kulkemaan tontin kautta Hervannan valtaväylän nykyisestä alikulusta Kalevaan. Lisäksi tavoiteverkossa tontin läpi kulkee alueellinen pääreitti pohjois-eteläsuunnassa.

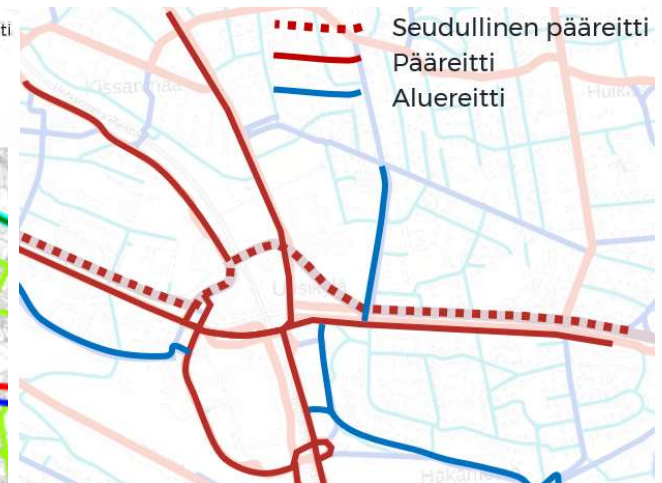
Kaleva-Hakametsän pyöräverkkosuunnitelmassa tarkennettiin pyöräilyn reittejä, ja määriteltiin pyöräilyn alueellisten pääreittien ylittävän Sammon valtatie ja Hervannan valtaväylä niiden liittymässä sillalla.

Nykyinen pyöräverkko, Tampereen karttapalvelu Oskari

Pyöräilyn tavoiteverkko, Tampereen karttapalvelu Oskari

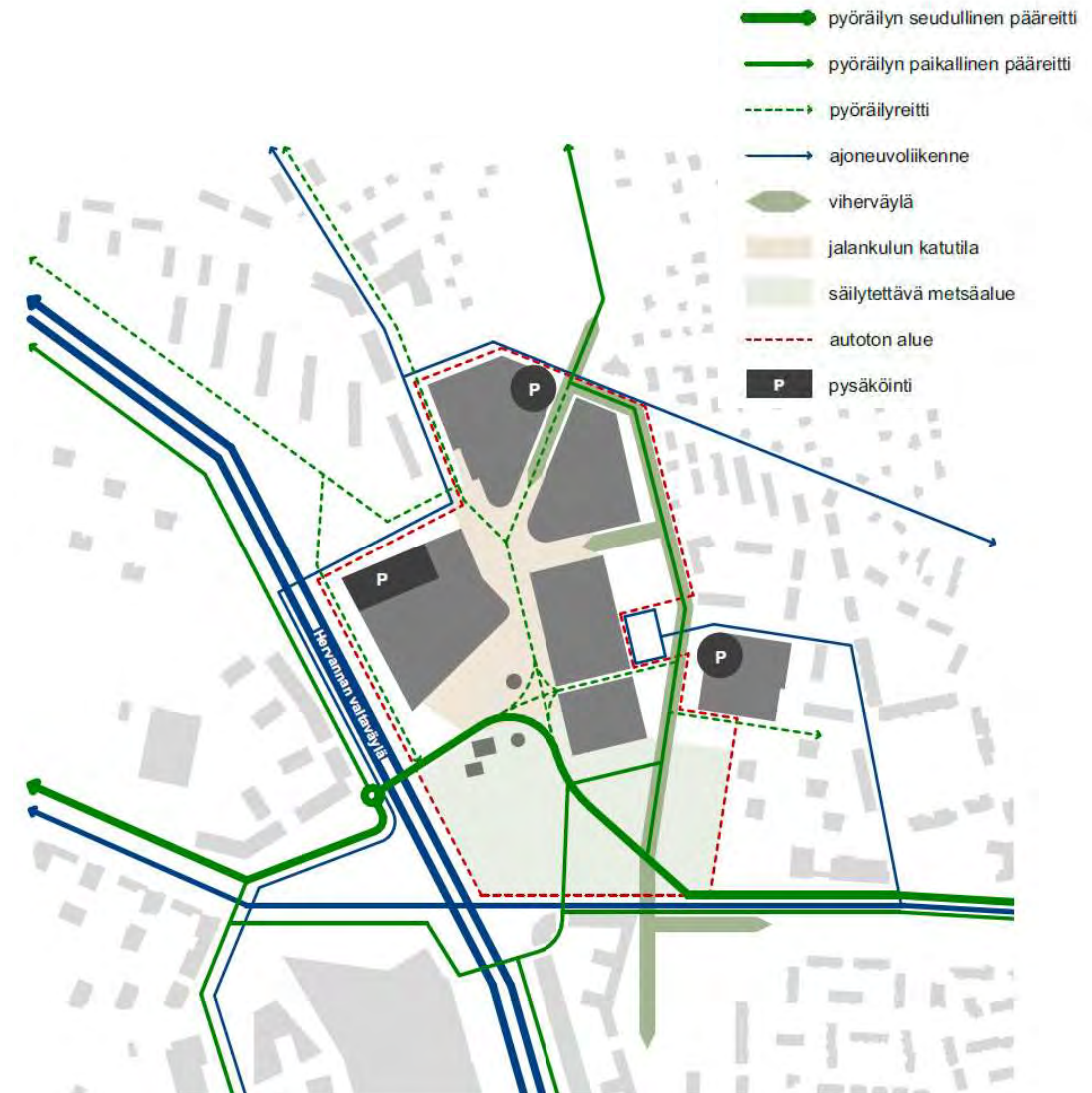
Pyöräilyn tavoiteverkon tarkennus, Kaleva-Hakametsä pyöräverkkosuunnitelma, WSP 2021

2.3 Konseptisuunnitelma

Konseptisuunnitelmassa Hakametsän jäähalli säilyy nykyisellä paikallaan. Jäähallia vastapäätä nykyiselle pysäköintialueelle rakennetaan suuri hybridikortteli liike- ja toimitiloille. Alueen pohjoisosaan nykyiseen Tartonpuistoon rakennetaan asuinkortteli. Rakennusten väliin jäävä alue on jätetty jalankulun katutilaksi ja alueen eteläpäässä oleva Hakametsän puisto säilyy metsäalueena.

Konseptisuunnitelmassa alueelle saavutaan autolla Pelikadun, Kissanmaankadun, Takahuhdintien ja Keltinkadun kautta. Pelikadun hybridikortteliin tulee pysäköintilaitos, ja lisäksi Takahuhdintielle asuinkortteliin ja Kovajankadulle jäähallin taakse tulee pysäköintiä.

Konseptisuunnitelmassa alueen keskusaukion ja kävelyalueen läpi voi pyöräillä, mutta pyöräilyn pohjois-eteläsuuntainen pääreitti ohjataan alueen ohi Kovajankatua pitkin.

Kuva: Liikenne- ja viherverkko konseptisuunnitelmassa, Peab ja YH-kodit

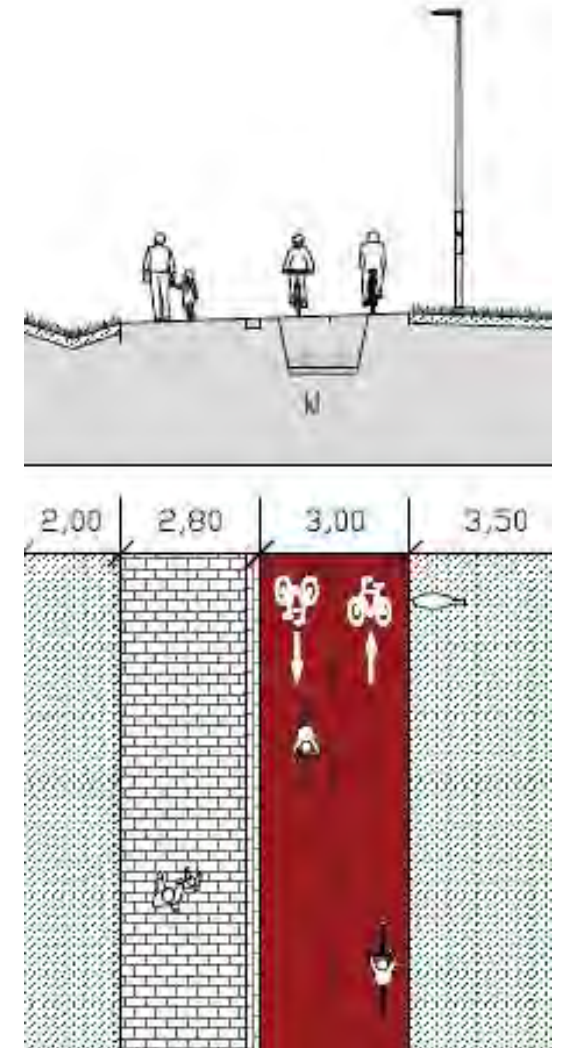
3. Pyöräverkko

3.1 Pyöräverkon suunnittelun lähtökohdat

Pyöräilyn pääreiteillä jalankulku ja pyöräily on eroteltu toisistaan. Kaksisuuntaisen pyörätien suositeltu leveys on 3 m.

Alueen pyöräverkosta tehtiin kolme vaihtoehtoa, josta yksi pohjautui Tampereen pyöräilyn tavoiteverkkoon, toinen Tampereen polkupyöräilijät ry:n ehdotukseen, ja kolmas konseptisuunnitelman liikenneverkkoon. Lähtökohtana kaikissa oli Hervannan valtavyhlän ja Sammon valtatie liittymän ylitys Kaleva-Hakametsä pyöräverkkosuunnitelmassa määriteltyä siltaa pitkin, ja alueen yhdistyminen Kalevan uudistuvaan aluekeskukseen. Kaikissa vaihtoehdoissa kampus on saavutettavissa polkupyörällä, mutta se vaihtelee, kuljetaanko kampuksen keskellä nopeaa pyörätietä vai hitaasti kävelijöiden ehdoilla.

Pyöräverkon vaihtoehtoja vertailtiin keskenään, ja valinta tehtiin projektin ohjausryhmässä.

Kuva: Ote seudullisen päävyhlän tyyppipoikkileikkauksesta.

Vaihtoehto 1 mukailee pyöräilyn tavoiteverkkoa. Alueen läpi kulkeva pyöräreitit ovat melko suorat ja loogiset, mutta nopea läpiajopyöräily voi aiheuttaa vaaratilanteita jalankulkijoille vilkkaalla aukioalueella.

Vaihtoehdossa 2 pyöräilyn pääväylä kulkee Sammon valtatie ja Hervannan valtaväylän varressa. Pääväylän vieminen tontin reunaan pitkin vaatii uuden alikulun Pelikadulle. Kampuksen keskus on rauhoitettu jalankululle, mutta pyöräilijöille ei muodostu merkittäviä kiertoteitä.

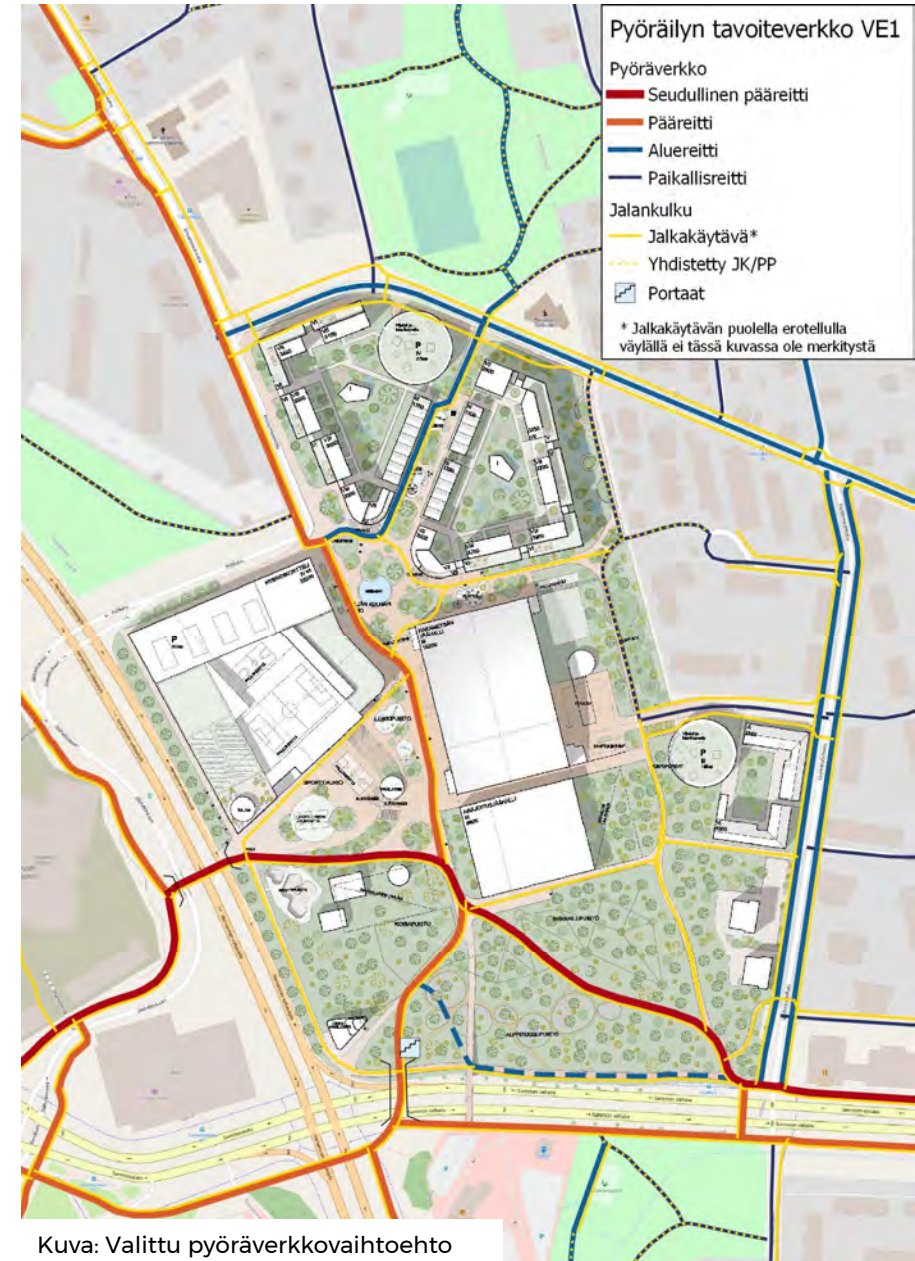
Vaihtoehdossa 3 pyöräily kulkee konseptin liikenneverkkosuunnitelman mukaisesti. Itä-länsisuunnassa reitit myötäilevät pyöräilyn tavoiteverkkoa ja pohjois-eteläsuunnassa ne kiertävät kampuksen Kovajankatua. Pyöräilylle ei muodostu selkeää pääväylää pohjoisen suuntaan, ja Pelikadulle täytyy toteuttaa alikulku, jotta lännestä pohjoiseen pyrkivien reitti ei pitene liikaa.

3.2 Valittu vaihtoehto

Pyöräverkoksi valittiin Tampereen tavoiteverkon mukainen vaihtoehto.

Reitin etuna on suoraviivainen ja lyhyt pääreitti sekä pohjois-eteläsuunnassa että itä-länsisuunnassa. Kampusen toiminnot ovat hyvin saavutettavissa pyörällä ja uusi silta yhdistää alueen Prismakeskukseen. Vaihtoehto sopii myös kaupungin suunnitelmiin muuttaa Tapiolanpuistosta pohjoisesta saapuva puistoreitti pyöräilyn aluereitiksi.

Vaihtoehdon haasteena on pääreitin kulku kampusalueen läpi, jossa on paljon kävelijöitä ja oleskelua aiheuttavaa toimintaa, kuten leikkipuisto ja terassi → Pyöräreitille eksyvät kävelijät sekä runsas reitin ylittäminen tekevät pyöräilystä vähemmän sujuvaa, ja nopea läpiajopyöräily voi aiheuttaa vaaratilanteita jalankulkijoille.

Kuva: Valittu pyöräverkkovaihtoehto

4. Asemakaavan
liikenneneratkaisu
ja vaikutukset

4.1 Autoliikenne

Hakametsän sporttikampuksen on Kaleva-Hakametsä -alueen toimivuustarkastelujen päivityksessä (2021) arvioitu synnyttävän n. 450 matkaa iltahuipputunnin aikana, eli n. 4500 matkaa päivässä. Matkojen on arvioitu jakautuvan n. 3500 matkaa Pelikadun kautta ja n. 1000 matkaa jäähallin takaa Uudenkylänkadulle. Asumisen osalta henkilöauton kulkutapaosuudeksi on arvioitu 45 %.

Suurin osa liikenteestä tulee alueelle Hervannan valtavyölyn - Pelikadun kautta ja ajaa hybridikorttelin suureen pysäköintihalliin. Alueen asuinkorttelissa on asukkaiden pysäköintihalli, johon ajo tapahtuu Takahuhdintieltä. Saattoliikenne jäähallille tulee Uudenkylänkadun kautta Keltinkatua pitkin. Tapahtumia varten jäähallin takana on bussien kiertopaikka, jossa mahtuu pysähtymään neljä bussia samanaikaisesti.

Jäähallin muuttuessa yleiseen Sport Campus-toimintaan ja asumiseen alueen tuottama liikenne muuttuu hieman. Jääkiekkopelien ruuhkat häviävät, mutta autoliikenne muuttuu tasaisemmaksi kohdistuen normaaleihin huipputunteihin. Hakametsään jää jääkiekon harjoitushalli, jonka käyttö pysyy nykyisellä tasolla. Urheilupalveluiden tuottama osuus liikenteestä on n. 1500-2000 ajon./vrk, mihin kohdistuu kuitenkin paljon päivittäistä vaihtelua ja tapahtumat ovat vielä vilkkaampia.

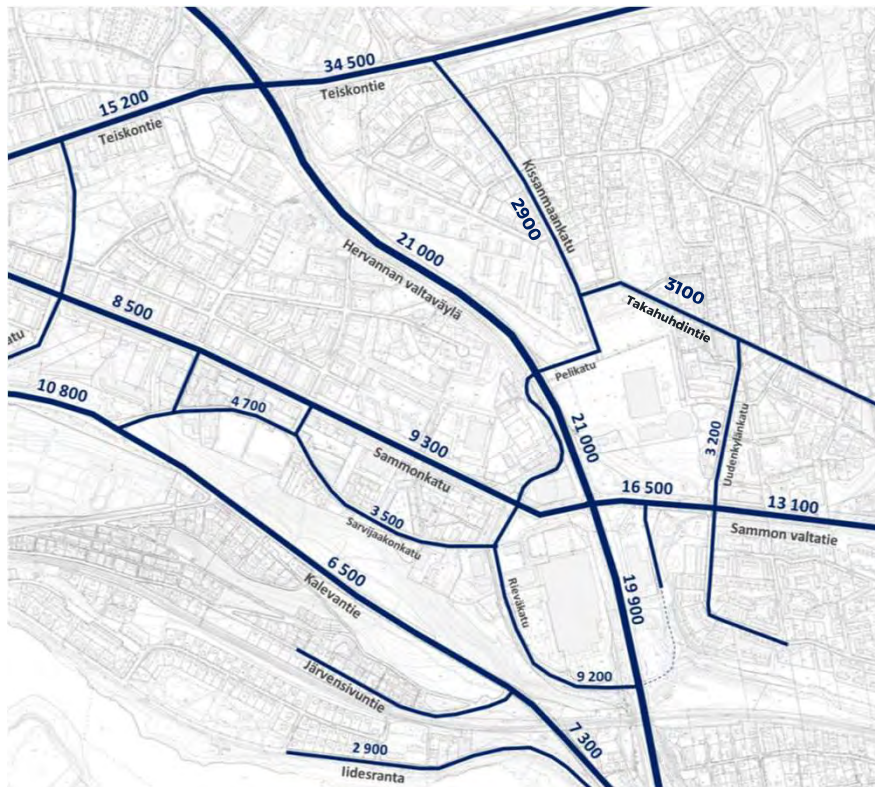

Kuva: Autoliikenteen verkko maisemasuunnitelman päällä

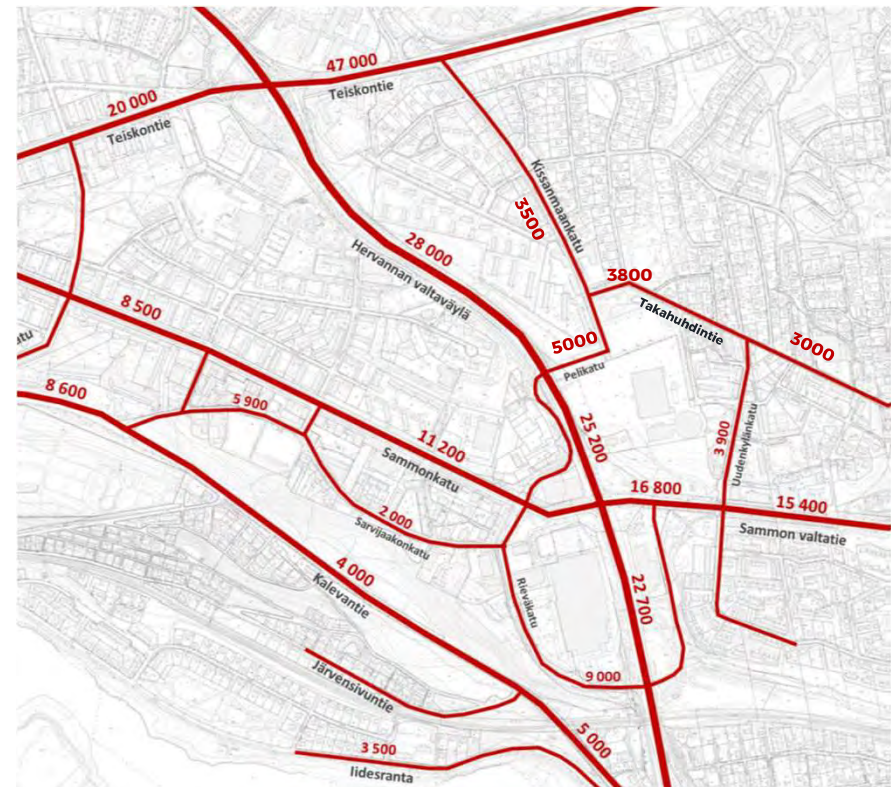
4.1.1 Liikenne-ennuste 2040

Uusi maankäyttö ei tule lisäämään merkittävästi nykyisten kokoojakatujen kuormitusta, sillä suurin osa liikenteestä siirtyy suoraan Pelikadun kautta Hervannan valtavyölle.

Uusi jo toteutettu yhteys Takahuhdintieltä Pelikadun kautta Hervannan valtavyölle tulee jaksossa vilkastumaan, mutta Uudenkylänkatu ja Takahuhdintie itään arvioidaan pysyvän lähellä nykytilaa.

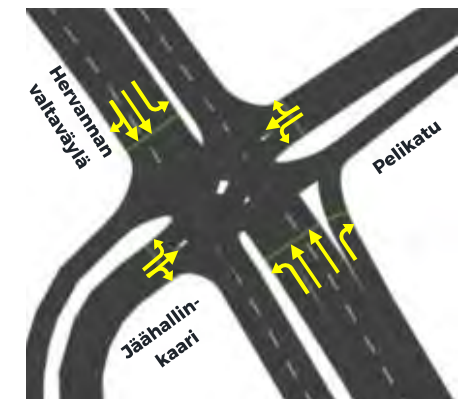
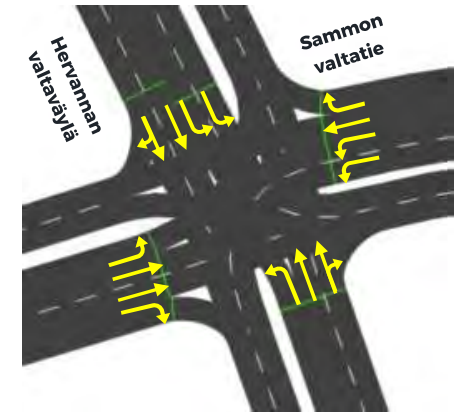
Kuva: Nykytilan KVL

Kuva: Vuoden 2040 KVL-ennuste (TALLI)

4.1.2 Toimivuudet

Pelikadun ja Hervannan valtaväylän liittymän, sekä Sammon valtatie ja Hervannan valtaväylän liittymien toimivuuksia vuoden 2040 ennustetilanteessa tarkasteltiin osana Kaleva-Hakametsä paikalliskeskuksen yleissuunnitelman liikennetarkastelua vuonna 2020. Liittymien kaistajärjestelyt on esitetty oheisissa kuvissa. Toimivuustarkastelussa Sammon valtaväylän liittymä on ruuhkainen iltahuipputunnin aikana ja liikenne jonoutuu ajoittain pitkäksi. Myös Pelikadun liittymässä liikenne jonoutuu ajoittain. Jalankulun ja pyöräilyn tasoyliytykset poistuvat Sammon valtatie ja Hervannan valtaväylän liittymästä liittymän toimivuuden parantamiseksi. Uudenkylänkadulla ei ole ollut toimivuusongelmia, eikä siihen odoteta merkittävää liikenteen kasvua.

4.2 Jalankulku ja pyöräliikenne

Pyöräilyn pääreitti kulkee aukion läpi samassa käytävässä jalankulun kanssa yhdistetty aukioon materiaalein shared space periaatteilla, jotka tarkentuvat jatkosuunnittelussa (esimerkkikuvat seuraavalla sivulla). Samalle väylälle tuleva mahdollinen pelastustie hybridikorttelin osalta selviää jatkosuunnittelussa. Kampukselta länteen ja alikulkuun pyörätie kulkee puistoalueen reunassa. Asuinkortteleiden välissä alueen pohjoisosassa pyöräily kulkee jalankulun ehdoilla. Takahuhdintiellä pyöräily on muuten ajoradalla, mutta ennen Kissanmaankatua pyöräily siirtyy omille kaistoilleen liittymäjärjestelyjen selkeyttämiseksi. Takahuhdintien pyöräjärjestelyistä tutkittiin erilaisia vaihtoehtoja ja valittu vaihtoehto on liitteenä.

Kampuksen jkpp-reitit ovat korkeustasonsa puolesta esteettömiä. Myös Hervannan valtaväylän alikulku ja Sammon valtatie silta ovat esteettömiä. Esteettömyyden erikoistason tavoiteverkko jatkuu Sammonkadulla.

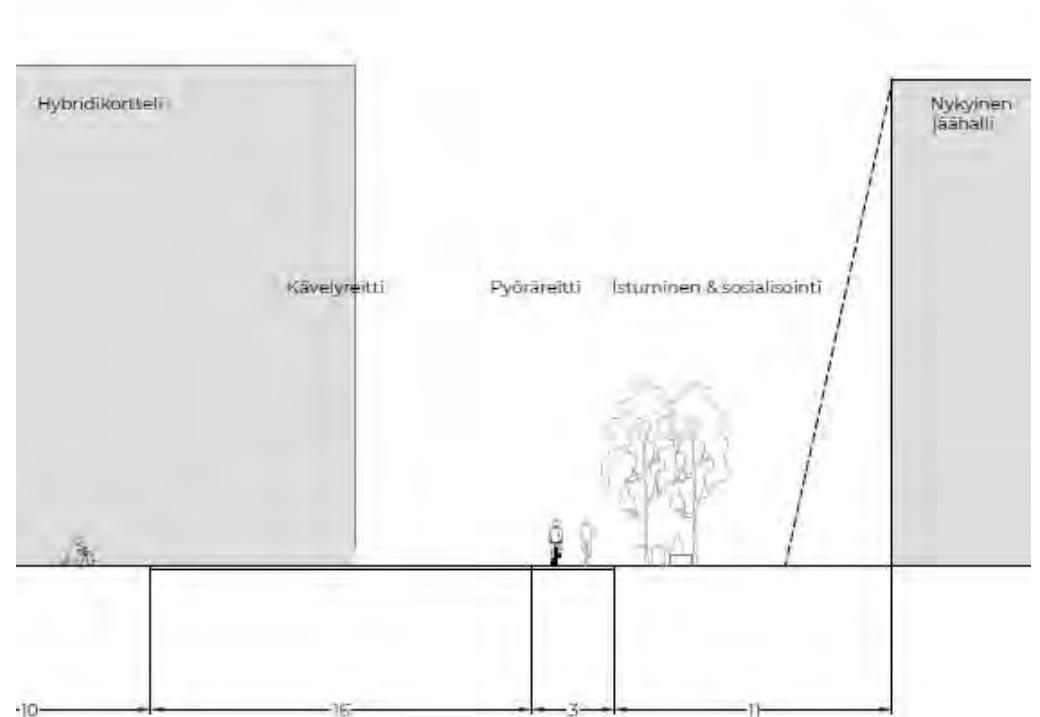

Kuva: Pyöräilyn pääväylät

4.2.1 Pyöräväylän toteutus aukion läpi

Esimerkki Hollannin Houtenista. Kuva: Kalle Vaismaa.

Ote maisemasuunnitelman poikkileikkauksesta jäähallin kohdalta.

4.3 Saavutettavuus

Sporttikampus on hyvin saavutettavissa kaikilla kulkumuodoilla.

Kampus sijoittuu kahden valtaväylän kulmaan, ja on hyvin saavutettavissa autolla. Saattoliikenne jäähallin takaa ei häiritse Sporttiaukiolla tapahtuvaa toimintaa.

Lähimmät bussipysäkit sijoittuvat Sammon valtatielle ja Pelikadulle, sekä Takahuhdintielle. Hervannan valtaväylällä ei nykytilassa kulje busseja. Lähin ratikkapysäkki on n. 400m päässä kampukselta

Kampus on hyvin saavutettavissa pyörällä joka suunnasta pyöräilyn pääreittejä pitkin. Nykyiset tasolilytykset Hervannan valtaväylän ja Sammon valtatie liittymästä poistuvat, mutta uusi esteetön siltayhteys lyhentää matkaa sekä jalankulkujoille että pyöräilijöille Kaleva-Hakametsän aluekeskukselta. Pyöräilyn pääreittejä päivitetään käynnissä olevassa Hervannan valtaväylän kehittämistyössä.

Liitteet

- Pyöräilyn pääreittien tilavaraussuunnitelma
- Sammon valtatie – Kaleva pyöräilyn pääreitin pituusleikkaus
- Hervannan valtaväylän – Sammon valtatie jkpp-sillan pituusleikkaus
- Sammon valtatie ja Hervannan valtaväylän ramppien pituusleikkaukset
- Takahuhdintie – Kissanmaankatu tilavaraussuunnitelman vaihtoehdot